

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
כז' שבט תשע"ג

פרשה:
פרשת משפטים

כותרת:
מדוע הקב"ה חרט את עשרת הדברות על אבנים?

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת משפטים

מדוע הקב"ה חרט את עשרת הדברות על אבנים?

בשנה שעברה התחוללה מהומה קטנה בארה"ב סביב סרטון וידאו שהתפרסם ביוטיוב בו נראה כומר שמתעטף ביריעות של ספר תורה וכך הוא הוכתר ל"מלך". מחאות רבות נשמעו מכל עבר על חילול התורה, והרבנים הסבירו את חומרת המעשה הזה מאחר שיהודים נזהרים לא ליגוע ביריעות ספר התורה עצמן.

שבוע שעבר קראנו את עשרת הדברות ועל ההתגלות שהיתה על הר סיני. השבוע בסוף פרשת משפטים אנחנו ממשיכים לקרוא מה התרחש מיד אחרי מתן תורה (לדעת הרמב"ן).

וכך אנו קוראים: "ויכתוב משה את כל דברי ה' ... ויקח את ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" (שמות כד, ד, ז). כלומר, אחרי שעם ישראל שמע את עשרת הדברות מהקב"ה בעצמו, משה רבינו לא הסתפק בכך וכתב זאת בספר. לאחר מכן אנחנו קוראים שה' אומר למשה "עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן" (כד, יב).

כאן בפעם הראשונה עם ישראל מתבשר שבנוסף לכך שהם שמעו את עשרת הדברות על הר סיני מפי הגבורה – הם עומדים לקבל אותם כשהם חרוטים על האבן, ואלו הם לוחות הברית שהקב"ה נתן למשה רבינו.

באחת משיחותיו (לקו"ש כרך כג עמ' 288) שואל הרבי: לכאורה לא מובן, הרי במתן תורה כל עם ישראל שמע היטב את עשרת הדברות עד ש"פרחה נשמתן", כלומר, המעמד היה למעשה מאורע אדיר ועוצמתי שלא שוכחים אותו כל כך מהר. פרט לכך, אומר הרבי, מסתבר לומר שמתוך החביבות שהיתה לבני ישראל לדברים ששמעו בהר סיני הם כתבו את עשרת הדברות לעצמם (גם לשיטת רש"י שספר הברית נכתב לפני מתן תורה) – ואם כן מדוע הקב"ה ראה צורך לתת להם את אותם דברים חרוטים על גבי לוחות אבנים.

במילים פשוטות: מה התווסף לבני ישראל על-ידי לוחות הברית מעבר לדברים שהם ידעו וקבלו קודם לכן במעמד הר סיני?!

מסופר על הרב המגיד ממעזריטש שהיה לו תלמיד כשרוני ביותר ששימש גם כ"חוזר" שלו. בזמן ההוא לא היו קלטות או וידיאו וכיו"ב ותפקידו המשמעותי של ה"חוזר" היה לשחזר במדויק את כל הדרשה של הרבי. ל"חוזר" היה אפוא תפקיד נחוץ ומשמעותי ביותר בעולם החסידות, והוא התברך בזכרון נדיר לצד ההבנה העמוקה שלו. לתלמיד ה"חוזר" של המגיד קראו "הרב מוואלפא", וכל התלמידים היו הולכים אליו לשמוע 'חזרה' על הדרושים של רבם המגיד.

במרוצת הזמן, אירע מה שאירע, והוואלפער נטש את דרך החסידות והפך לאדם נע ונד. הוא פשוט נדד ממקום למקום ומעיר לעיר.

מסופר שפעם אחת הבחין חסיד אחד באדם ששוכב ליד התנור ומדבר לעצמו דברי חסידות עמוקים. לפי ההתנהגות שלו זיהה החסיד שהאדם הזה אינו אלא הוואלפער הידוע שכולם מדברים עליו.

התלמיד החל לחטט בהיחבא בתוך התרמיל של הוואלפער מתוך מחשבה שאולי ימצא שם כתבי חסידות עלומים שעדיין לא נדפסו, שהרי הוא היה ה"חוזר" והתלמיד הבכיר של המגיד ממעזריטש. בתוך כך, הוואלפער תפס אותו על חם באמצע החיטוט, ושאל אותו: מה אתה מחפש אצלי בתרמיל? כלום גנבתי ממך משהו?

החסיד הנבוך הודה שהוא סבר שיש כתבי חסידות בתרמילו ולכן הוא חיטט שם. אמר לו הוואלפער: "אצלכם החסידים הם דבר בפני עצמו, והרבי והחסידות הם דבר בפני עצמו, ולכן אתם צריכים כתבים שבהם כתובים הדרושים של הרבי. אבל אנחנו עם הרבי ועם החסידות היינו דבר אחד ממש, ולא היינו צריכים דברים כתובים". כך הגיב הוואלפער ושוב נעלם לדרכו ('סיפורי חסידים' עמ' 27).

זהו אפוא ההסבר לכך שהקב"ה לא הסתפק באמירת עשרת הדברות או אפילו בכתיבתם בדיו על הקלף. הקב"ה חרט את עשרת הדברות על לוחות אבנים. דבר ששומעים אותו באוזניים עשוי להישכח בנקל, ואילו דבר שנכתב כבר יותר קשה לשכוח, אבל האותיות עשויות להמחק מהקלף, כמו שרואים בפועל שבודקים ומתקנים את ספר התורה שוב ושוב ומוודאים שהאותיות לא יימחקו.

אבל מילים שחרוטות על גבי האבן לעולם לא יימחקו, גם אם הן לעתים עשויות להתכסות באבק, הן עדיין יהיו חקוקות לנצח.

הרבי מסביר שהקב"ה רצה לחקוק את עשרת הדברות לא רק על גבי האבנים, אלא בעיקר לחקוק אותם על לוח לבו של כל יהודי ויהודי. החקיקה הזאת מסמלת את הקשר שבין יהודי לתורה כקשר שלא יכול להימחק ולהישכח חלילה. כשם שהאות החקוקה באבן נעשית חלק ממציאותו של האבן, כך התורה הינה חלק מעצם הווייתו של היהודי, והוא לעולם לא יכול למחוק את הקשר שלו עם התורה. היהודי והתורה הם מציאות אחת.

אם יהודי רוצה קשר עם התורה, לא יעזור לו לעטוף את עצמו עם יריעות של ספר תורה. יועיל לו יותר לפתוח את התורה, ללמוד בה ולחיות עם הדברים עד שהם ייעשו חרוטים ודבוקים בלבו ובנשמתו. בכך הוא הופך למציאות אחת עם התורה, ואז הוא נחשב למלך, מאן מלכי רבנן.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד